

MASKARA.

Irta: *Fertsek Ferenc.*

HA VALAKI kikapta volna szemmel a többi közül, a többi rohanó, törtető és loholó közül, százat egy ellen rámondta volna: mint a többi. Nem más; része az egésznek. A lábát valami motor rángatta gyors ütemben, ugyanaz, amit a többieknél is bekapcsol reggelenként valami láthatatlan kéz, hogy estig így járjanak; fiatal arcát — a kétoldalt ütköző barázdával, nyilván az előbbi kéztől származó rovás-írás, fejtsse meg, aki akarja — ugyanazzal a töprengő kifejezéssel fúrta a levegőbe, mint a többi — sohasem tudni, ezek min töprengenek: lehetőségeken, vagy lehetetlenségeken, de inkább mindig az utóbbin; s ha az, aki netán szemmeltartotta volna, elébe áll és rászánja magát, hogy kiléte után érdeklődjék, százat egyre, hogy ezt kapná: ugyan, kérem! Szegény Ördög vagyok.

Maradjunk ennél. Szegény Ördög, nem más.

Nincs jogunk, hogy kételkedjünk a szavában, igazán úgy fest, ahogy mondja.

Könnyű megismerni az ilyet még akkor is, ha nem is a legroszszabb ruha fityeg rajta s ha lábbelije is oly veleérző, hogy sejthető folytonossági hiányait szemérmesen rejtegetni igyekeznek. Nem mindenkit lehet becsapni: ha mostanában többször eszik is, mint nem: azért megtetszik rajta, hogy közelebbi ismeretséget köthetett már a hideggel-meleggel, türéssel és várakozással, reménységgel és reménytelenséggel, nélkülözéssel és küzdéssel, mileszholnappal és megint-nem-történt-semmivel — ilyenekkel.

A lába alázatosan és engedelmesen — mit tudom én, talán inkább öntudatlanul — átveszi az uralkodó ütemet: úgy tesz, mintha loholna ő is a többivel, beleolvadva az utcai forgalomba, de nem kell hinni a lábaknak: bizony csak lödörög vagy ódöng azért. A lába tehet, amit akar, mehet a többi után nagyképmű, mintha egy bizonyos cél felé törne, a gondolatai azért egyhelyben topognak. Szegény Ördögre egy idő óta rájött az elmélkedés; ha merném, ezzel a bűnös kifejezéssel illetném: a vágyakozás; de nem teszem, mert mit is akarna az ilyen, aki többször koplal, mint nem, a vágyakozással, nem igaz? Az ilyen maradjon csak a gyomránál s a többit hagyja másnak, akinek jobban megy, mint neki. Gondolna a kenyérre inkább, vagy ha jobban tetszik: a munkára. Az, hogy valaki fiatal, nem mentség. A fiatalság acélos, magabizó és nem engedi el magát, fiatal barátom. Kivált napjainkban nem engedheti meg, hogy erejét céltalan vágyódásban élje ki. Az ilyennek egyetlen vágyálma lehet csak: a business. A többi csak azután jöhet.

Nem ér a szó: Szegény Ördög meg-megáll a fényes kirakatok

előtt, míg el nem sodorják onnan s beles a sorbanálló gépkocsik ablakán, míg csak tova nem surrannak előre.

Legyünk igazságosak: a felelősséget nem egyedül viseli ezért, cinkosai is vannak ebben. Elsősorban az évei. Harmincéves! Ebben a korban kergetik leginkább a szálló ifjúság lábanyomát az olyanok, mint ő is. Meg aztán az este! Most terül a házak fölé s mert a csillagokat, amelyek megbolondítanak az embert, a házaktól nem lehet látni, kárpoztulás villanyfénybe pólyálja a várost. Meg még a farsang is; a farsang is itt van! Akármilyen elnyűtt is az ember, a kérészéletű farsang ott táncol az orra előtt, belebotlik, ha akarja, ha nem.

A Metrok ontották magukból az estélyiruhás népet, ezek a szegény robotosok is táncolni készültek, a férfiak feltűrt kabátja alól néha elővillant a fehér plasztron s a selyemcipellőkhöz az uszályos ruhák felett a hölgyek utcai kabátot viseltek, kalappal — elfordult tőlük.

Ezek a férfiak s ezek a nők hozzátartozói voltak — szegény ördögök —, akárcsak ő, az érdeklődése mit keresett volna náluk? Most jöttek a gyárból, a műhelyből, vagy az irodából. Reggel — olyikuk tán nem is fürdött — sietve felrángatták az estiruhát, rohantak a munkahelyükre, belebujtak a munkaruhába, amelyben estig görnyedtek, gürcöltek, egyhelyben álltak vagy hajszolódtak; a szirénabúgásra, csengő- vagy fényjelzésre azután sebtiben bekaptak valamit; belebujtak tolakodószínű és szabású rongyaikba, retiküljükből kiszépitették magukat, azután époly rohanvást, mint reggel, előzönlöttek a lokálokat, mert farsang volt s élni vagy feledni kellett az életet. Ismerte már ezeket a nőket, akik platinaszőke vagy cinóber-vörös szériákban estek be az ajtón; ismerte a csaknem felismerhetetlenül egyformára kendőzött arcukat, az illatszerüket, a körömlakkjukat; kívül-belül ismerte már őket s ez nem volt valami nagy tudomány. Vidámak voltak mind, folyton kacagtak és azon túl is könnyű koszt volt valamennyi — mégis azt tartotta róluk, ezek a nők lehangolók. S ha történetesen autó suhant el mellette; autó, amelyik ékszerdobozként csipkébe és hermelinbe burkolt, ékszerrel borított nőt rejtett magában — sötét párnákon élő, lélegző ékszer —, fájdalmas fintorba torzult az arca. Ez igen! Ilyen nők — ezek igen! Szépek — mert mindegyik más —, finomak, előkelők, hidegek és titokzatosak. Lassan ezek jelentették számára a Nőt, akivel úgysem fog soha találkozni. Hogy vágyott pedig erre — egész rögeszméjévé vált, igazán. Csak egyszer állhatna szemtől-szemben vagy egyikkel, megfoghatná a kezét, táncba vihetné, beszívhatná a lehelletét, érezné a keze könnyű súlyát, a karjában tarthatná, beszélhetne vele s az is szólna hozzá; örültség, mit akar, hiszen azt sem tudja, melyik lábára álljon, hogyan viselkedjék, miről is beszéljen.

Nem tudta, mikor kezdődött: egyszer csak ott tartott, hogy rögeszmét dajkál magában.

Ha keresethez jutott már ezután, még kevesebbet gondolt a

gyomrára, moziba kezdett járni. A mozireklámokat tanulmányozta s ha a képeken estélyiruhás hölgyek és urak voltak: megváltotta a jegyét, beült a helyére s nem törődve a szomszédjával — még ha történetesen csinos, fiatal és vállalkozó szellemű hölgy is volt az és többnyire ilyen volt — a vászonra meredt pirosuló fülekkel és elnyílt szájjal, itta és nyelte a filmet, figyelme kiterjedt a legaprólékosabb részletre is, tanulni járt ide, mint valamikor az iskolába, meg akarta tudni, el akarta lesni, hogyan viselkednek amazok.

Előadás után szikkadt torokkal és káprázó szemmel botorkált kifelé s amilyen örült volt, nem a korgó gyomrán kesergett. A Nőre gondolt, elérhetetlen álmára; finom és decens, gazdag és előkelő, művelt és titokzatos lényére és sajtó szívvel tartott szállására, ami a jobb napokban afféle tömegszálló, máskor csak egy bérelt ágy, gyakran pedig a sétatér elhagyott padja volt. Világos, hogy Szegény Ördög nem volt egészen normális; ez az ő baja volt viszont.

Ezen az estén — kicsit jobban járt mostanában a kártyája —, hogy megéhezett, egy bistroba sodródott. A helyiség olyan volt, mint a többi: füstös, tisztátalan és olcsó. Ezzel szemben asztalnál költhette el ki-ki a mindenütt — egyformán — ízetlen szendvicseket. A kövér kiszolgálóleány — fekete selyemruhát viselt rózsaszínű köténykével és rózsaszínű fejdísszel, erősen izzadt s ezt olcsó illatszerrel igyekezett palástolni — a tálak elhelyezése és elszedése ürügyén félig rádólt, közben pedig mindjárt előszörre felvilágosította, hányadik utcában lakik, mennyi a hetibére, hány óraker szabadul innen, csöppet sem titkolva, hogy a vendég erősen megnyerte a tetszését — mennyit is keres vajjon?

— Munkanélküli vagyok, — akarta lerázni magáról, noha pillanatnyilag nem is így volt, de a leányt ez nem hűtötte le, szép fehér fogát mutatva, mosolygott: nem baj; itt ehét hitelbe is, persze, csak az ő révén. Alig titkolt undorral fordult el a jószívű és rosszillatú nőszemélytől, ilyenek jutnak neki! Mindig csak ilyenek! Elege volt belőlük!

Körülnézett a zsúfolt helyiségben. Minden asztal foglalt volt, csak az ő asztalánál volt még egy hely, de ott is elrántotta a széket csakhamar egy formaruhás boy, gyors kosztolásba kezdett, felállt, fizetett s már ment is.

Csak azután vette észre, hogy a csomagját ott feledte. Mikor felállt — igen, emlékszik is rá — letette maga mellé a székre, miért — Isten tudja, gondolatban; nyilván nagyon sietett, aztán ott feledte. Majd érte jön — gondolta s ha nem, beadja a végén a pénztárba, mikor elmegy. Órizzék meg.

Szegény Ördög becsületes lélek volt, úgy cselekedett, amint mondta. Távozóban fogta a csomagot, hogy majd átadja a chefnek, sajnos, elejtette; a csomag, úgylátszik, lazán volt csak összekötve, szétesett s megmutatta a tartalmát. Szégyenkezve és bosszankodva

hajolt le érte — mit is avatkozik a más dolgába —, hogy összeszedje most már. Felemelte s rendezgetni kezdte az asztalon. Finom, nagyformájú fehér kartonlap — merített papírból való sok-sok kartonlap, vagy háromszáz — terült eléje. Mik ezek ugyan, — megnézte, ha már dolga volt vele.

Egek!

Meghívó volt valamennyi! Kezében reszketett a papír, ahogy nagysietve átolvasott egyet. Mr. Jacobs — a festékkirály — meghívja jóbarátait és ismerőseit a yachtján — holnapután! holnapután! — rendezendő farsangi ünnepélyre. Hölgyek jelmezben, urak tetszés szerint — szeme száguldott a betűkön —, álarc nem kötelező, csupán kívánatos; álarcos vendégek mutassák fel a meghívót. Egek!

Körülötte jöttek-mentek az emberek, meglökték, ahogy egyik-másik a széket taszigálta és nem tudtak semmiről. Az emberek nem tudtak semmiről!

Sietve kapta össze a csomagot s egynek a kivételével hiánytalanul adta le az összes meghívót a pénztárnál. Az az egy ott lapult a felsőzsebében.

Akad még ilyen romantikus bolond, mint ez a Szegény Ördög is. De lehet, hogy enyhén bírálom el, mert nem bolondnak készül, csalónak. S ugyan hány csaló van, aki a végén bolondnak tettei magát? A bolond viszont nem tartja magát bolondnak. Talán állapotunk meg abban, Szegény Ördög ha nem is kimondottan bolond, határozottan mániákus volt.

Másnap kiszáradt torokkal toppant a ruhakölcsönzőben a tulajdonos elé.

— Tudna nekem holnapra egy kifogástalan gentlemannek való frakkot kölcsönözni?

— Az elnök úr is felvehetné, uram — mondta a tulajdonos nyugodt lélekkel, mert azt hitte, mond valamit ezzel, holott az elnök akkoriban közismerten rosszul öltözködő úr volt. Sokáig válogatott az öltönyökben, végre lefoglalt egyet. Nemrég úgy számította, hogy ha történnék valami, körülbelül egy hónapig szűkösen eléldgeélhet abból, amennyit mostanig összekuporgatott. A frakk kölcsöndíja most ezt a számítását keresztülhúzta.

Az a fő, hogy másnap este frissen megborotválkozva és megfürödve beöltözhetett úriembernek. Mikor a kocsit — amelyik a kikötőig vitte — kifizette, egy pennyje sem maradt. Nem baj; fontos, hogy itt tart végre. Tudta, élmény vár rá. Hozzá még nem is egy, lehet. Attól nem félt, hogy kiütözik a társaságból. A ruhakereskedőnél megnézte magát az állótükörben, semmi különbséget sem látott a maga figurája meg amazok között, akiket a filmen tanulmányozott. Olyan volt, mint ők s azok is olyanok voltak, hajszálig, mint ő.

A kocsiból már álarcosan szállt ki s a motoroson megmutatta a meghívót, amit «Mr. Garricknak» címzett valami ismeretlen kéz.

A dolog rendben volt. A motoroson már — előre — jókedvű társasággal került össze; előfutam — gondolta — s igyekezett hozzájuk alkalmazkodni. Jól benne voltak az éjszakában — nem ment korábban, sejtette, hogy így jobban elvegyülhet — s még egyre jöttek a vendégek, nagy részük saját motorossal.

Vigyázott magára, még nem esett ki a szerepéből, még nem volt semmi baj; igyekezett, hogy ne tátson száját semmin, semmi meglepőn, ami fogadta, vagy ami még jöhet. Egyelőre csak arra ügyelt, hogy a frakkos személyzetet össze ne tévessze a vendégekkel, nehogy a felső tízezer valamelyik tagjától kérjen egy pohár whiskyt. Ez is megeshetnék.

Őszes kecskeszakálla alacsony úr hogyvan-hogyvanozott vele — ez tán a házigazda? — s a többiekkel az étkezőterem felé sodródott.

Úristen, mi van itt! Micsoda pompa!

Még a lélegzete is elakadt, úgy érezte, agyonnyomja a fehér és arany, a fekete és vörös ölelkezése; az egész kábító luxus, ami ráterítette ismeretlen, meghökkentő, szívet elszorító látványát.

Lakájok tálakat tartottak eléje, ezüst- vagy aranytálakat — nem lehetett látni a roskadásig rakott ételektől. Kábultan bólintott: igen, igen, ebből is, ezt is, úgy van; így hát mindegyikből raktak a tányérjára, a lakájok nem ütődtek meg, biztosan azt hitték, részeg, mint a többi körülötte.

De most? Tanácstalanul nézett a felhalmozott ismeretlen ízekre, színekre és formákra. Ez itt mind ennivaló, komolyan? Az az átlátzóan fehér, ami mégis húsnak tetszik, a zöld tojás s a rózsaszínű mártás; eh, valószínűleg a többiek sem hálnak bele. Sonkát tudok enni szépen — ötlött az eszébe s az ezüstitányéron sódarfelfedező-útra indult a villájával.

— Miért nem veti le az álarcot, ha eszik? — mondta egy vendég mellette.

Majdnem zavarba jött.

— Gondolom, így nem látják, mennyit eszem — felelte s igen örült a talpraesett válasznak; az úr harsogva nevetett s tele poharát az övéhez közelítette. Ittak. Jól esett.

— Jó, mi? — hunyorított a szomszédja. — Tudja úgy-e, hogy a házigazdánknak külön csempésze van? Nyolc napja érkezett Európából, valami különleges festékanyag-szállítmánnyal; humoros, nemde? — s szélesen, öblösen nevetett, majd újra megemelte a poharát.

— Szép kis pénzébe kerülhet ez Mr. Jacobsnak — vélte.

A másik legyintett.

— Nem számít — mondotta. — Az a fő, hogy prohibíciós területen talán egyedül Mr. Jacobsnál kapni ma valódi, márkás italokat. S ivott egyre.

És ő is. De evett is, hamárittvagyok-jelszó mellett, mert hiszen tegnap óta... de most nem akart erre gondolni.

Tulajdonképpen nem tudta, mit eszik, de ez nem is volt fontos. Csak hányta magába az ételt, egymásután, ahogy jött; a fagyaltrá halat, levest a sajt után — mindegy volt most, fő, hogy tölthette a gyomrát, mert csak evés közben érezte, hogy kegyetlenül éhes. Így járt az italokkal is s azok is vele. Pezsgővel kezdte, sörrel végezte; közben likőröket fogyasztott egyremásra, meg konyakot.

Azért nem egészen így képzelte. Három nap óta, mióta ez az örült terv kivirágzott a fantáziájában, gondolatban előre átélt mindent, a legapróbb részletekig megélte mindazt, ami majd történni fog vele; elképzelte a dús lakoma gyönyörűségét is, amit szép és bizonyára meztelenvállú hölgszomszédja társaságában fog elkölteni, inyen előre elrendezte, külön az osztriga és a humor, külön a lazac és a kaviár ízét s külön rakta a borok s a gyümölcsök zamatát is — és nem így történt. Falt, lélek nélkül, mint egy kikötőmunkás; összevissza, mindent, arra ügyelve csak, hogy alaposan megtömje a hasát. És ismeretlen, középkorú úr ült mellette, aki minden figyelmét az itálnak adta, bólogatott s közben csuklott is már, mint más is, mikor részeg.

— Elég volt ebből — gondolta s felállt. Sohasem ivott, vagy csak nagyon keveset; undorodott a pancsolt italtól, ez a hamisítatlan itt most a lábára vetette magát; a hajó ring — gondolta s vigyázott, hogy egyenesen járjon, de ha a többire nézett, látta, hogy ez tulajdonképpen fölösleges is. Mindenki dülöngött itt, mindenki, kivétel nélkül. A cowboy, az indián törzsfőnök, a rendőr — ez volt a legnépszerűbb maszk — s a frakkosok is, mindenki. De felmentette őket magában: nem csoda, az ital teszi, a valódi alkohol — gondolta. Az alkohol nem válogatós — tétován elmélkedett —, ha már részeg, egyformán visszataszító a szegény és a gazdag.

A táncterem felé tartott, ahonnan egyszer vad és szilaj, máskor meg mámorító zene áramlott feléje; csak bele, csak bele — érezte a belülről jövő ösztönzést, hetek, hónapok vagy talán esztendőök ösztökélését s elindult, hogy megkeresse és megtalálja, amiért betört ide.

Megállt a bálteremben — Úristen, mi van itt —, szédült. Nem tudta eldönteni, amit a hangszerek kiokádnak magukból, muzsika-e vajjon s a forgatag az egymáshoz préselődött párokkal táncnak számít-e még. A falakon köröskörül drága virágfüzérek lógtak csapzottan és jelmezes meg estélyiruhás nők az alkohol leplezett vagy leplezetlen kábulatában táncosaikhoz tapadtak.

Egyszer egy matrózkocsmában volt, nyomorult, kikötőbeli, utolsó lebuiban, Newyork söpredéke járt oda, nem tehetett róla, muszáj volt odamennie; ha egyszer nem volt pénze s ha egyszer mennie kellett, — nem tudta miért, most erre a kocsmára kellett gondolnia valahogy megenyhülten s nem tudott számotadni az érzéséről, ami utólagos igazságosztás is lehetett, valami elégtételféle, amit gondolatban a régi lebuji felé nyujtott, a leköpött lebuji felé: bocsá-

natot kérek, a hangulat önöknél teljesen megfelelő volt, mondhatnám stylszerű, harmónikus, találó vagy amit akarnak, kérem — most utólag belátom. Gőzös agyára fogta, hogy ilyeneket kellett gondolnia.

Micsoda nők! Micsoda nők!

Ahogy megálmodta: kábítók és különösek, raffináltak és titokzatosak, meghökkentők és mégis ismerősek — igen, igen, határozottan ismerősek, honnan ugyan? Honnan ilyen körvonalozottan ismerősek ezek? Hiszen mindannyian a felső négyszáz hölgyei; ez kétségtelen, — nem tudta eldönteni. Micsoda ékszereket viseltek... Némelyiknél úgy tűnt, mintha az ékszereivel okolná meg a meztelenségét, az ékszereit különben nem lett volna hová raknia.

Most aztán nem látta fától az erdőt: csak állt és bámészkodott, mint gyerekkorában egyszer a vándor-panoptikumban. Ha nem tudta volna, éreznie kellett, hogy ezt a kiváltságos és kifinomodott emberanyagot, aki itt hajladozik és kering karnyuajtásnyira tőle, a racenak ezt a tobzódását sokrétű és szerencsés fajkeveredés termelte ki s raffinált testkultúra fejlesztette ilyennek. Bőrük zománca, hajuk színe, arcuk különbözősége s vonalaik tökéletessége megzavarta és elkábította. S a fesztelenség is, amivel hovátartozásukat aláhúzták. Velükszületett fesztelenséggel viselkedtek — még azt se? — gondolta, ahogy ki-kitérve a pároknak, figyelte őket, magánosan és sóvárgón és még mindig álarcosan. Kápráztató nők húztak el mellette, pazar jelmezben, úgy látszott, ezeknél a meztelenség minél művészibb kihangsúlyozása volt az ötlet s az estélyiruháknál sem volt másként. Amitől kezdetben tartott — nem, nem voltak nagyképűek, egyáltalán nem! A jókedvüket nem titkolták; igaz, hogy éjfél felé járt már — gátlás nélkül ittak, táncoltak, mulattak és flörtöltek, farsang volt.

A farsang fék nélkül tombolt itt, csakugyan.

Megbátorodott. Most — vezényelt önmagának — s nekirohant egy vörösruhásnak, aki jócskán mámoros volt már, az imént tette le a gavallérja; magához ragadta s keringeni kezdtek, mint az örültek. A nő kábultan dőlt rá, talán nem is tudta, hogy táncol, csak vitette, vonszoltatta magát vele s akkor eszébe jutott a nagyvilági viselkedés, amit a filmről nézett le és ha alkalma volt rá, zárt ajtók mögött próbálgatott, hogy elsajátítsa és annakidején elővehesse, mint kész tudományt s most mégsem vette hasznát, megfeledkezett róla, hogy betartsa a formákat, az előírást, a szokást — most jött rá —, kissé lehangolóan hatott, hogy a maga módorával is boldogult itt, arról, amiről azt hitte, kívül fogja hagyni, ha ide belép.

Frakk és álarc, a nagyvilági életnek ez a maskarája a többi vendég megjelenésének színvonalára emelte — vagy sülyesztette — őt is, miért ne ment volna vele táncba, akit találmra kiragadott a tömegeből és magával vonszolt? Nem tartott tőle, hogy gyanussá válik, mihelyt szóra nyitja a száját. Nem történhetett semmi; a hangulat sokkal forróbb, sokkal túlfűtöttebb volt már, hogysesem a

beszédnek sok szerepe lett volna, ha mégis beszélgettek, a rövid szavak és kurta mondatok az alkohol körül keringtek, mint bódult éjjeli bogarak: borfajták nevei, pezsgő, konyak, coctail, gin, likőr — ez volt a lemez itt most.

A padlóra szórt süppedő párnákon mámoros nők nyúltak el csodálatos selymekben, eleinte még vigyázott, rá ne tiporjon az összevissza heverő, egymásba gabalyodó uszályokra, később ezt is abbahagyta, minek, a többi se vetett rá ügyet. A lépcsőkön többnyire fiatal párok ültek farsangi hangulatban szorosan egymás mellett s a személyzet egyre hordta még az italt — közben egy-egy elázott vendéget — asszonyt is — diszkrétén eltüntetett — s a zene percig se szünetelt. Sokan levetették már az álarcot — pillanatra ő is megpihent, melege volt, a szeme égett, az agya zúgott — a férfiak bárgyún vagy kigyúltan bámultak a nőkre, azok meg fátyolos szemmel, mámorosan; a parketten eldobált virág, eltaposott konfetti, szerpentin és egyéb papiros-kacat halódott, a Farsang kibontotta és meglengette felettük százzsínű szalagból font ostorát — szájában keserű ízt érzett, a helyzet mind ismerősebbnek tetszett csakugyan s a szenzáció is váratott magára. Ezeknek a nőknek mindnek megvolt itt a párja; elindult, hogy ő is megkeresse a magáét.

A kabinfolyosón csudaszép fiatal hölgyre akadt, a fedélzetre akart menni, köpeny nélkül, mindenáron, kicsit kiszellőztetni a fejét, mint mondta. Ezt ő nem engedte persze; a hölgy összekapta az illanó tüllfelhőt, amit viselt — púderpamacs-jelmezben volt — s karcsú lábát megmutatva felszökött a lépcsőn. Utánaeredt s ölben hozta le; ezen mind a ketten kacagtak, úgy látszott, gyönyörű kaland indul most. A hölgynek nem volt kedve táncolni, — keressünk inkább valami csendes helyet, ahol zavartalanul beszélgethetünk, — mondotta. Ődöngtek, bizalmas kettesben, egymásba karolva, mintha régi ismerősök lennének, kis csónak két utassal a táncoló, zajló emberhullámban. Megjárták a dohányzót, játéktermeket, a szalont, olvasótermet és könyvtárt, egyik sem volt kedvükre. A télikert is zsúfolt volt — lássuk a kabinokat —, mondta a hölgy s ő ment utána, akarát nélkül, akár a világ végére is.

A hölgy fesztelenül, ismerősen nyitott a díszes kiállítású fülkébe — a könnyű, habos takaróval fedett ágyakra fiatal leányok dőltek hármásával, négyesével, sem a takarót, sem ruhájukat nem kímélve, lovagjaik előttük kuporogtak a szőnyegen s ittak is, mint mindenütt a hajón — mosolyogva hívta az ajtóhoz, ha megmosolyogni való helyzet akadt s ilyen akadt bőven, ő meg csaknem szégyelte, hogy magában botránkozik, holott láthatta, itt nem ütköznek meg semmin. Itt minden természetesnek hatott; talán azért, mert egymásközt csinálják, *családban marad* — jelszó mellett, kiváltságosságukban egyetlen kiterjedt családot alkotva.

Azért mégis letek egy üres kabint, ahol letelepedhettek végre,

hogy kibeszélgethessék magukat, mint a hölgy mondta. Levetette az álarcot, ami fiatal és nélkülözéstől szántott arcát takarta. A hölgyet Edithnek hívták és bűbajos volt — igazán nem tehetett róla, ha később a beszélgetés elfajult. Akárki más — közülük való is — megszedült volna az ő helyében. Javában csókolóztak akkor is, mikor az a két úr benyitott, aki később kidobta őt.

Persze, ekkorra már ő se volt teljesen józan, a sok és nem-hamisított ital, amit bőven fogyasztott s az ismeretlen nő is felelős volt ezért, kábán bámult a betoppanókra, karja még mindig a nő derekát kulcsolta és mert nem tudta, hogyan kellene most viselkednie, elnehezült agyában filmemlékek hasonló esetei után kutatott.

A hölgy volt bátrabb.

— Ez itt Mr. Garrick, a híres utazó és vadbőrkereskedő — mondta, megelőzve a férfiakat — és mi szeretjük egymást.

Meglepődött. Honnan tudja, honnan gondolja, hogy...

A hölgy nevetett, papírlapot emelt fel a földről s orra elé tartotta. A meghívó volt, amivel... Kieshetett a zsebéből, már nincs másként.

— Úgy — bólintott az idősebbik úr. — Ön tehát, Mr. Knight, tanu rá, hogy a feleségem Mr. Garrickhoz kíván nőül menni. Mr. Garrick — fordult hozzá —, mi a véleménye erről?

Ez aztán mindent betetőzött; ha nem is lett volna mámoros, ettől végleg becsíphetett volna. Felugrott s mintha valaki a Brodwayn váratlanul ezer dollárt nyomott volna a markába, kiabálni kezdett örömeiben.

— Hogy én mit szólok? Ó, uraim, túlboldog vagyok, túlboldog! Igaz, azt hittém, Miss Edith — akarom mondani Mrs... nem-is-tudom-kicsoda még leány, de nem tesz semmit! Nem tesz semmit, nem fontos igazán! Ekkora szerencséről nem is álmodtam! Ó Edith — olyan boldog vagyok!

S rázta a kezüket, a nőét is — nem tudták, hova tegyék.

Mint a részegék, kibeszélte most a titkát.

— Csak egy a bökkenő! Nem tudom, Edith mit szól hozzá — én tudniillik nem vagyok Mr. Garrick...

— Nem Mr. Garrick — hökkentek meg — s akkor ugyan kicsoda?

Nem szégyelte — olyan boldog volt! — megmondta, hogy mi tagadás, Szegény Ördög ő csupán.

A hölgy kezeibe temette az arcát.

Ami ezután jött, arról nincs is egészen tiszta képe, mert csak ott kinn tért magához, a motorcsónakban, ami a part felé vitte.

Hogy botrány ne legyen a dologból, szép summa pénzt adtak neki s megfenyegették, hogy álmában se vakkantsa el magát, lakájok tuszkolták ki feltűnés nélkül, ugyanazok, akik az imént még alázatosan görnyedve szolgálatára voltak — hogy Edithet megcsókolta-e még azután... nem, nem emlékszik...

Különös, ahogy a motoros a part felé röpítette s a szellőzőnyílásból friss sós levegő áramlott a homloka felé, arra, ami itt történt vele, egyáltalán nem emlékezett, egyre a matrőzkocsmára kellett gondolnia, arra a csapszékre, ami már az este is a fejében motoszkált, mint hitte, indokolatlanul.

Volt egy leány abban a kocsmában; fekete, kócos haja a homlokába hullott és Dollynak hívták. Megkörnyékezte persze, mert még ez volt a legkülönb ottan. A nő nem állt kötélnek. Azt mondta:

— Hallod-e, tágulj, még mielőtt Dick észrevenné, hogy forralsz valamit.

A vöröshajú díjbirkózó háttal volt feléjük.

— Tetszel nekem — mit tagadjam. Dick undok, részeg állat, de ő tart el már második éve, van lakásom, ruhám, mindenem — nem tehetem, beláthatod. Lógj meg, hamar... Sajnálám, ha leütne...

Igy az a lány, akkor.

Partra tették. Mehetett.

Csak imbolygott a kikötőhídon aztán. A vékony, bógallérú esti-köpenybe, amiért annyi pénzt hagyott a pulton s ami mégsem volt az övé, belekapott a szél, aláfujt s felduzzasztotta, hogy beledermedt.

— Maskara... maskara — motyogta lenézően s összekapta magán a köpenyt. Valami keményet tapintott benne. Megnézte. A pénz volt, a pofapénz — már a saját stílusában gondolkodott.

Feltetszett előtte Edith gyöngyfehér bőre, kék gyerekszeme, az egész móka — szíve elnehezedett, a papírt is okolta ezért, a nagy csomó bankjegyet.

Fogta s — mert részeg is volt, kicsit talán romantikus is, de egész bizonyosan bolond, mint némely Szegény Ördög — apró darabokra tépve, elfektette az egészszet a tenyerén.

A szél kacagva elkapta, vitte s konfettinek szórta a messze imbolygó, kivilágított hajóra.

SIRBOLT ALATT.

*A pusztulás így enyhébben büntet,
az éhes föld se szível oly olcsón,
de túl időn, köveken koporsón
ki tud összefogni majd bennünket? ...*

*Hogy széthullnak mind a nagy családok,
mint rossz ruhák és avult szövetek.
Csontjaikra rakják e köveket,
hogy benyelje őket egy nagy árok.*

*Csak te maradsz fáradt, szomjas lélek,
kit a földön semmisem vigasztal,
s ha Jézus jön eléd halk vigasszal
vacogsz, mint fagyos szél: félek... félek...*

Kiss Tamás.